

การบริหารกิจการนักเรียนในโลกยุคโกลาหล

Student Affairs in the Chaotic 'BANI World'

ฐิติกมลสิริ ลาโพธิ์^{1*}, สุमित สุวรรณ² และ กิตติศักดิ์ สินศิริวัฒนา³

Thitikamol Siri Lapho¹, Sumit Suwan² and Kittisak Sinsiriwattana³

(วันรับบทความ : 2 กรกฎาคม 2567/วันแก้ไขบทความ : 27 กันยายน 2567/วันตอบรับบทความ : 21 ตุลาคม 2567)

(Received Date : Jul 2nd, 2024, Revised Date : Sep 27th, 2024, Accepted Date : Oct 21st, 2024)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดการบริหารกิจการนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มองเห็นภาพรวมในการจัดการอย่างรอบด้าน โดยโลกยุคโกลาหล หรือ BANI World ประกอบด้วย 1) B - Brittle ความเปราะบาง 2) A -Anxious ความวิตกกังวล 3) N - Nonlinear ความไม่เป็นเส้นตรง และ 4) I - Incomprehensible ความสลับซับซ้อนเข้าใจยาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อไปทั่วโลก รวมถึงระบบการศึกษาของไทย การบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในความรับผิดชอบของการบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่สำคัญทั้งในการดูแลช่วยเหลือและการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ วิจัย และติดตามประเมินผลการดำเนินการ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นและลดทอนความไม่เข้าใจระหว่างกันของทุกฝ่ายได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปรับตัวและรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ในโลกยุคโกลาหลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การบริหารกิจการนักเรียน โลกยุคโกลาหล

¹ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม Email: pompen.l@ku.th

¹ Faculty of Education and Development Sciences Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus Email: pompen.l@ku.th

² คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม Email: sumit.s@ku.th

² Faculty of Education and Development Sciences Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus Email: sumit.s@ku.th

³ โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี Email: kittisak@kpsp.ac.th

³ Kanchanaphisek Wittayalai Suphanburi School Email: kittisak@kpsp.ac.th

* ผู้ติดต่อหลัก Email: pompen.l@ku.th

* Corresponding author Email: pompen.l@ku.th

Abstract

This article aims to present the concept of student management, which will assist school administrators in gaining a comprehensive overview of management. The chaotic era, or BANI World, consists of 1) Brittle: a world of fragility, 2) Anxious: a world overwhelmed by anxiety, 3) Nonlinear: a world where predictability is elusive, and 4) Incomprehensible: a world marked by significant complexity

These factors affect the entire world, including the Thai education system. Student management falls under the responsibility of general administration and is crucial for both supporting and developing students to possess desirable qualities. It requires planning, execution, analysis, research, and continuous monitoring and evaluation. These processes aim to develop, improve, and address problems collaboratively. Additionally, creating knowledge and understanding among parents, students, and the community will foster confidence and reduce misunderstandings among all parties. Consequently, students and educational personnel will be better equipped to adapt and respond effectively to various situations in the chaotic world.

Keyword : Student Affairs, BANI World

บทนำ

จากปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมไปถึงการศึกษาของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดที่เรียกว่าโลกยุคคว่ำ หรือ VUCA World ซึ่งในปี 1985 นักเศรษฐศาสตร์ ชื่อ Warren Bennis และ Burton Nanus ได้เสนอแนวคิดนี้ในหนังสือ Leaders: The Strategies For Taking Change เป็นแนวคิดเพื่อการบริหารความเสี่ยงในด้านทักษะ แนวทางและพฤติกรรมใหม่ ๆ เพื่อรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ ในเมื่อหลีกเลี่ยงความผันผวนไม่ได้ การรับมือและตั้งรับที่ดี จึงจำเป็นอย่างมาก เรียกได้ว่าเป็นความท้าทายใหม่ที่ทุกภาคส่วนต้องเผชิญทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมไปถึงการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือประชากรภายในประเทศ (Jobsdb Content Team, 2020) ในยุคการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) แนวคิดนี้จึงเป็นที่นิยมในองค์กรต่าง ๆ และวงการทหารอเมริกันสำหรับการเป็นกรอบคิดในการอธิบายและพยากรณ์เพื่อเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ในด้านการศึกษาที่เช่นเดียวกัน ผู้นำหรือผู้บริหารการศึกษาต้องพัฒนาการศึกษาอย่างมีเป้าหมาย เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และสร้างโอกาสการเติบโตทางการศึกษา (Ingat, 2021) หลังจากการระบอบหนักของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) หรือที่เรียกว่ายุค Post-Covid 19 หรือ New Normal ทุกองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนได้รับผลกระทบ แนวคิด VUCA World ไม่เพียงพอต่อการอธิบายและรับมือกับปรากฏการณ์โลกทั้งเทคโนโลยี การเรียนรู้ออนไลน์ที่เติบโตอย่างรวดเร็วไปจนถึงสภาวะจิตใจที่เปราะบาง หดหู่ เครียดและเป็นกังวลของทั้งนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้นจึงได้เกิดแนวคิดที่เรียกว่าโลกยุคบANI หรือ BANI World โดยนักอนาคตวิทยาและนักพฤติกรรมศาสตร์ชาวอเมริกันชื่อว่า Jamais Cascio ได้ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ คำว่า BANI ประกอบด้วย 1) B - Brittle โลกที่เปราะบาง 2) A -Anxious โลกที่เต็มไปด้วยความวิตกกังวล 3) N - Nonlinear โลกที่คาดเดาได้ยาก และ 4) I - Incomprehension โลกที่เข้าใจยากและมีความซับซ้อนสูง (Wisetdonwai, 2022)

ตั้งที่นายอรรถพล สังขวาสี อธิการบดีกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ได้กล่าวไว้ในที่ประชุมการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ ในปี พ.ศ.2566 สรุปได้ว่าก่อนช่วงวิกฤตโควิด 19 โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและก้าวกระโดด ส่งผลกระทบหลายภาคส่วน หนึ่งในนั้น คือ ด้านการศึกษา แต่หลังเกิดวิกฤตโควิดโลกมีความผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิมหลายเท่า เป็นโลกที่เปราะบาง เต็มไปด้วยความกังวล เข้าใจได้ยาก และไม่สามารถคาดการณ์ได้ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก แม้แต่การใช้ Big Data เข้ามามีส่วนช่วยในการจัดการศึกษาก็ยังเกิดภาวะ “ข้อมูลท่วม” เพราะแต่ละหน่วยงานที่ดูแลนโยบายการศึกษาในแต่ละด้านทำข้อมูลไม่สอดคล้องกัน ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ได้หรือใช้ได้บ้าง และในการประชุมในครั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้มีนโยบายในการสร้างหลักประกันการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต สิ่งสำคัญที่จะทำให้งานขับเคลื่อนและบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ การรู้และเข้าใจนโยบายการจัดการศึกษา หากไม่รู้หรือไม่เข้าใจการขับเคลื่อนก็จะไม่มีผลลัพธ์ ซึ่งการขับเคลื่อนทุกนโยบายมีเพียงเป้าหมายเดียว คือ การพัฒนาระดับคุณภาพผู้เรียนและเยาวชนเป็นสำคัญ (Thai Post, 2022) การบริหารกิจการนักเรียนในโลกยุคโกลาหลจึงมีความสำคัญอย่างมากทั้งการจัดระบบดูแลช่วยเหลือและการพัฒนาผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน รวมไปถึงการสร้างระบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน

แนวคิด BANI World กับการบริหารการศึกษา

ภายหลังการระบาดหนักของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Post-Covid 19) หรือ New Normal ซึ่งได้เป็นแนวคิดโลกยุคโกลาหล (BANI World) โดย Jamais Cascio นักอนาคตวิทยาและนักพฤติกรรมศาสตร์ชาวอเมริกันที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ เนื่องจากการระบาดหนักของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ต้องรับมือกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในโลก โดยเฉพาะเทคโนโลยี มีการเรียนรู้ผ่านออนไลน์ที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ต้องเผชิญกับสภาวะจิตใจที่เปราะบาง หดหู่ ความเครียด และความวิตกกังวลของผู้คน โดยองค์ประกอบสำคัญของแนวคิดโลกยุคโกลาหล (BANI World) ประกอบด้วยอักษร 4 ตัว ได้แก่ (MindSpring, 2022)

1. ความเปราะบาง (B = Brittle) คือ การอ่อนไหวต่อสิ่งต่าง ๆ ได้ทุกเมื่อ การทำธุรกิจทั้งหมดที่สร้างขึ้นบนรากฐานที่เปราะบางสามารถพังทลายได้ในชั่วข้ามคืน โลกเราเปราะบางมากขึ้น ไม่ใช่แค่เผชิญกับความผันผวนไม่แน่นอน แต่อาจจะแตกสลายได้เลยเมื่อเจอปัญหาที่รุนแรงเข้ามา
2. ความวิตกกังวล (A = Anxious) คือ การวิตกกังวลของผู้คนจะมากขึ้น มีความลังเลในการตัดสินใจ รวมไปถึงสุขภาพจิตของคนรุ่นใหม่ที่เกิดภาวะวิตกกังวลกับอนาคต สถานะทางสังคม คนทำงาน ผู้นำมีความเครียด มีภาวะหมดไฟ (Burn out) มากขึ้น
3. ความไม่เป็นเส้นตรง (N = Nonlinear) คือ การเปลี่ยนแปลงในโลกที่เหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่ได้เดินทางเป็นเส้นตรง เหตุการณ์ในโลกเกิดขึ้นแบบไม่มีใครคาดคิด ชาติตราบระ ไม่เป็นเหตุเป็นผล
4. ความสลับซับซ้อนเข้าใจยาก (I = Incomprehensible) คือ โลกที่ซับซ้อนและเข้าใจยาก ในภาวะที่ทุกอย่างไม่ได้มีความเชื่อมโยงเป็นเหตุเป็นผล ข้อมูลข่าวสารไม่ว่าจะจริงหรือเท็จล้วนมีปริมาณมากและซับซ้อน

การฝ่าฟันวิกฤติในโลกยุคโกลาหลจำเป็นต้องเรียนรู้แนวทางใหม่ ๆ เพื่อการบริหารความเสี่ยง รับมือ และปรับตัวให้เข้าสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แนวคิดสำคัญสำหรับการบริหารการศึกษา มีดังนี้ (Wisetdonwai, 2022)

1. การมีโครงสร้างการทำงานที่เข้มแข็งและการมีทักษะฟื้นคืนกลับสู่ความปกติเมื่อล้มเหลว เช่น การกระจายอำนาจในโครงสร้างองค์กรของโรงเรียนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
2. การรับมือกับความกังวล การมีความเข้าใจและการมีสติเมื่อเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้บริหารการศึกษาอาจต้องส่งเสริมการดูแลสุขภาพใจของครู นักเรียนและบุคลากรให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ จนสามารถคลายความกังวลลงไปได้
3. ผู้นำหรือผู้บริหารการศึกษาต้องประเมินบริบทและพร้อมปรับตัวให้สามารถก้าวผ่านและเดินหน้าต่อไปได้ สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหารการศึกษามีข้อมูลเพียงพอสำหรับการประเมินบริบท คือ การรับฟังเสียงของผู้ปฏิบัติงาน
4. ผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องใช้ความโปร่งใสในการดำเนินงานและการใช้สัญชาตญาณในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีทางออกอย่างหลากหลาย ตัดสินใจแก้ปัญหาพร้อมกัน มีการแบ่งปันข้อมูลอย่างโปร่งใสให้กับทีมผู้ปฏิบัติงานซึ่งจะช่วยเพิ่มความมั่นใจในการดำเนินงานท่ามกลางความโกลาหลของโลกที่เราไม่สามารถควบคุมและเข้าใจได้ทั้งหมด

โลกยุคโกลาหล (BANI World) กับการปรับตัวของการศึกษาไทย

ภายหลังการระบาดหนักของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Post-Covid 19) หรือ New Normal ยังมีผลกระทบสำคัญต่อทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ รวมทั้งเกิดผลกระทบต่อการศึกษาไทยทั้งต่อนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้เล็งเห็นความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ จึงได้มีการพัฒนาและยกระดับคุณภาพผู้เรียนและเยาวชนให้สอดคล้องกับโลกยุคโกลาหล (Bani World) ที่เปราะบางเต็มไปด้วยความวิตกกังวล เข้าใจได้ยาก และไม่สามารถคาดการณ์ได้ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อระบบการศึกษาไทย ดังเห็นได้จากที่นายอรรถพล สังขวาสี อธิบดีปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ได้เคยกล่าวไว้ว่า ท่ามกลางความผันผวนและเปราะบาง การแก้ปัญหาและการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องเร่งพัฒนาคนและแรงงานให้โดดเด่น ทักษะที่จำเป็นสำหรับแรงงานในปัจจุบันและอนาคต ต้องทำควบคู่กัน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ระบบการศึกษาที่ต้องเร่งปรับเปลี่ยนการผลิตและพัฒนาคนให้มีสมรรถนะสูงเพื่อยกระดับความสามารถให้สูงขึ้น และ 2) การพัฒนาเชิงพื้นที่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ กระจายความเจริญ และรายได้ โดยสิ่งหนึ่งที่ละเลยไม่ได้และต้องเร่งปรับตัวคือ ระบบและแนวทางการพัฒนาคนไทย เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรค การพัฒนาคนไทยให้มีขีดความสามารถเท่าทันการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันได้ การเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนรู้และการพัฒนาคนใน 4 เรื่องหลักต้องทำได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว คือ 1) เปลี่ยนจากการซื้อเนื้อหารูปแบบสำหรับคนจำนวนมากไปสู่เนื้อหาแบบรายบุคคลมากขึ้น 2) เปลี่ยนจากการเรียนรู้แบบธรรมดาในห้องเรียนไปสู่การเรียนรู้แบบประสบการณ์ 3) การเรียนรู้ความสามารถตามหน้าที่หรืองานไปสู่การพัฒนาทักษะของคน 4) เปลี่ยนจากการเรียนรู้จากฐานองค์ความรู้ไปสู่เวทีแห่งการแบ่งปันความรู้ ซึ่งทั้ง 4 เรื่องหลักนี้ต้องเกี่ยวพันไปถึงทั้งด้านหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอน โครงสร้างพื้นฐานของการเรียนรู้ และนิเวศการเรียนรู้ ซึ่งล้วนต้องอาศัยเวลา ประเทศไทยจึงต้องเร่งปรับตัวรองรับการพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถเท่าทันการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันได้ก่อนจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศอย่างรุนแรง (Matichon Online, 2022)

จะเห็นได้ว่าระบบการศึกษาไทยได้ปรับตัวและให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ มีการพัฒนาและการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและเยาวชนไปสู่เป้าหมายของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 รวมทั้งนโยบายและแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านโอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค ความปลอดภัย และมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน มีการเร่งรัดการทำงานภาพรวมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจให้กับสังคมและผลักดันให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ จึงได้กำหนดหลักการสำคัญในการประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2566 ดังนี้ (Ministry of Education, 2023)

1. สร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจให้กับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนและประชาชน โดยให้ทุกหน่วยงานนำรูปแบบการทำงานโดยบูรณาการการทำงานร่วมกัน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2. สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบต่อตนเอง องค์กร ประชาชนและประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา

3. ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ประกาศและแถลงนโยบายไว้แล้วอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งเน้นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

โดยมีนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้แก่

1. การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย

- 1.1 เร่งสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ และภัยอื่น ๆ โดยมีการดำเนินการตามแผนและมาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเข้มข้น รวมทั้งดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการ และแสวงหาสถานศึกษาที่ดำเนินการได้ดีเยี่ยม (Best Practice) เพื่อปรับปรุง พัฒนา และขยายผลต่อไป

- 1.2 เร่งปลูกฝังทัศนคติ พฤติกรรม และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้และสร้างภูมิคุ้มกันควบคู่กับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในเชิงบวกและสร้างสรรค์ พร้อมทั้งหาแนวทางวิธีการปกป้องคุ้มครองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา

- 1.3 เสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

1.4 เร่งพัฒนาบทบาทและภารกิจของหน่วยงานด้านความปลอดภัยที่มีอยู่ในทุกหน่วยงานในสังกัด
กระทรวงศึกษาธิการให้ดำเนินการอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

2. การยกระดับคุณภาพการศึกษา

2.1 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ
เพื่อสร้างสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน

2.2 จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ค้นพบพรสวรรค์ ความสนใจ ความถนัดในอาชีพของตนเอง ด้วยการ
เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ทั้งในห้องเรียน สถานประกอบการ รวมทั้งการเรียนรู้ผ่าน
แพลตฟอร์มและห้องดิจิทัลให้คำปรึกษาแนะนำ

2.3 พัฒนาและบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลฐานสมรรถนะสู่การ
ปฏิบัติในชั้นเรียน เพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สร้างตรรกะความคิดแบบ
เป็นเหตุเป็นผลให้นักเรียนไทยสามารถแข่งขันได้กับนานาชาติ

2.4 พัฒนาทักษะดิจิทัลและภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) สำหรับผู้เรียนทุกช่วงวัยเพื่อรองรับการ
เปลี่ยนแปลงสู่สังคมดิจิทัลในโลกยุคใหม่

2.5 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรมให้มีความ
ทันสมัย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น และการ
เสริมสร้างวิถีชีวิตของความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

2.6 จัดการเรียนรู้ตามความสนใจรายบุคคลของผู้เรียนผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มที่หลากหลายและ
แพลตฟอร์มการเรียนรู้อัจฉริยะที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนคุณภาพสูง
รวมทั้งมีการประเมินและพัฒนาผู้เรียน

2.7 ส่งเสริมการให้ความรู้และทักษะด้านการเงินและการออม (Financial Literacy) ให้กับผู้เรียน
โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการคลัง กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารออมสิน สหกรณ์ ฯลฯ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ และ
การเผยแพร่สื่อแอนิเมชันรอบรู้เรื่องเงิน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการลงทุนเชิงพาณิชย์เพื่อให้เกิดผลตอบแทนที่
สูงขึ้น

2.8 ปรับโฉมศูนย์วิทยาศาสตร์และศูนย์การเรียนรู้ ให้มีรูปลักษณ์ที่ทันสมัย สวยงาม ร่มรื่น จูงใจ
ให้เข้าไปใช้บริการ โดยมีมุมมองค้นหาความรู้ด้วยเทคโนโลยีทันสมัย มุมจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ของ
ผู้เรียนหรือกลุ่มผู้เรียน และการร่วมกิจกรรมกับครอบครัว หรือจัดเป็นฐานการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ที่ผู้เรียนและ
ประชาชนสามารถมาลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรม และได้รับเอกสารรับรองการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อนำไปใช้
ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องหรือสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank) ได้ รวมทั้งมีบริเวณพักผ่อนที่มีบริการ
ลักษณะบ้านสวนกาแฟเพื่อการเรียนรู้ เป็นต้น

2.9 ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้มีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติไปใช้ในการวางแผนการ
พัฒนาการจัดการเรียนการสอน

2.10 พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะและผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน

3. การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย

3.1 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น โดยเฉพาะระดับการศึกษาภาคบังคับ เพื่อป้องกันเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคัน

3.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปทุกคน เข้าสู่ระบบการศึกษาเพื่อรับการพัฒนาอย่างรอบด้าน มีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัยและต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 พัฒนาข้อมูลและทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งกลุ่ม NEETs ในการเข้าถึงการศึกษา การเรียนรู้ และการฝึกอาชีพ อย่างเท่าเทียม

3.4 พัฒนาระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก (Home-based Learning)

4. การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

4.1 พัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น แบบโมดูล (Modular System) มีการบูรณาการวิชาสามัญและวิชาชีพในชุดวิชาชีพเดียวกัน เชื่อมโยงการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในระบบนอกระบบและระบบทวิภาคี รวมทั้งการจัดการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง (Block Course) เพื่อสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank) ร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาอย่างเข้มข้นเพื่อการมีงานทำ

4.2 ขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และยกระดับสมรรถนะกำลังคนตามกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน และมาตรฐานสากล รวมทั้งขับเคลื่อนความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) โดยความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถานประกอบการในการผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

4.3 พัฒนาสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ โดยการ Re-skill Up-skill และ New skill เพื่อให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น พร้อมทั้งสร้างช่องทางอาชีพในรูปแบบที่หลากหลายให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งผู้สูงอายุ โดยมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.4 ส่งเสริมการพัฒนาแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ตามสมรรถนะที่จำเป็นในการเข้าสู่อาชีพ และการนำผลการทดสอบไปใช้คัดเลือกเข้าทำงาน ศึกษาต่อ ขอรับประกาศนียบัตรมาตรฐานสมรรถนะการใช้ดิจิทัล (Digital Literacy) การขอรับวุฒิบัตรสมรรถนะภาษาอังกฤษ (English Competency)

4.5 จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Startup) ภายใต้อุทยานพัฒนาอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ และพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อการส่งเสริม และพัฒนาผู้ประกอบการด้านอาชีพทั้งผู้เรียนอาชีวศึกษาและประชาชนทั่วไปโดยเชื่อมโยงกับ กศน. และสถานประกอบการ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในวิถีชีวิตรูปแบบใหม่

4.6 เพิ่มบทบาทการอาชีวศึกษาในการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการและกำลังแรงงานในภาคเกษตร โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) และกลุ่มยุวเกษตรกรอัจฉริยะ (Young Smart Farmer) ที่สามารถรองรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้

4.7 ส่งเสริม และสนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนทุกช่วงวัยเพื่อการมีงานทำ โดยบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันสังคมอื่น

4.8 พัฒนาหลักสูตรอาชีพสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้อยู่นอกระบบโรงเรียนและประชาชนที่สอดคล้องมาตรฐานอาชีพ เพื่อการเข้าสู่การรับรองสมรรถนะและได้รับคุณวุฒิวิชาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนรู้และมวลประสบการณ์เทียบโอนเข้าสู่การสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank) ได้

5. การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

5.1 ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะแนวใหม่ Performance Appraisal (PA) โดยใช้ระบบการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ระบบ Digital Performance Appraisal (DPA)

5.2 ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการ พัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลตามกรอบระดับสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา

5.3 พัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ รวมทั้งให้เป็นผู้วางแผนเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล รวมไปถึงกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนนอกเวลาเรียนหรือจัดเสริมให้ในเวลาเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ พัฒนาตนเองตามความถนัด และความสนใจของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามความรู้ความสามารถและเต็มศักยภาพ

5.4 พัฒนาขีดความสามารถของข้าราชการพลเรือนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต

5.5 เร่งรัดการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งระบบ ควบคู่กับการให้ความรู้ด้านการวางแผนและการสร้างวินัยด้านการเงินและการออม

6. การพัฒนาระบบราชการ และการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล

6.1 ขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการ 4.0 ด้วยนวัตกรรม และการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาเป็นกลไกหลักในการดำเนินงาน (Digitalize Process) การเชื่อมโยงและแบ่งปันข้อมูล (Sharing Data) การส่งเสริมความร่วมมือ บูรณาการกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก

6.2 ปรับปรุงประสิทธิภาพของเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถใช้งานเครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ ทุกอุปกรณ์และทุกช่องทาง

6.3 ปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา โดยยึดหลักความจำเป็น และใช้พื้นที่เป็นฐาน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.4 นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในระบบการคัดเลือกข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในตำแหน่งและสายงานต่าง ๆ

6.5 ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของส่วนราชการให้เป็นไปตามกลไกการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

7. การขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ เร่งรัดการดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรองและแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อรองรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติควบคู่กับการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

หลักการสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับ Bani World

การจัดการศึกษา ไม่ว่าจะในระบบใหญ่ของประเทศหรือในระดับย่อยลงมาคุณภาพการศึกษาจะเกิดหรือมีขึ้นได้ต้องอาศัยการบริหาร จัดการที่ดี เพื่อนำไปสู่ผลผลิตหรือผลงานที่ตรงตามข้อกำหนดความต้องการหรือความพึงพอใจซึ่งการดำเนินการหรือจัดการเพื่อให้ได้ผลดังกล่าวเป็นเรื่องของการบริหาร ระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการนำปัจจัยป้อนผ่านกระบวนการแล้วได้ผลผลิต ซึ่งจะได้รับ อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกจึงเรียกได้ว่า คือ การบริหารระบบคุณภาพ การบริหารระบบคุณภาพขององค์กรทางการศึกษาที่ได้รับ การปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอ มาโดยอาศัยแนวคิดและหลักการของการพัฒนาองค์กรโดยทั่วไป ในแนวคิดการบริหารคุณภาพ หรือวงจรคุณภาพ (PDCA) ที่เน้นขั้นตอนการทำงาน 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan-P) ขั้นที่2 การปฏิบัติตามแผน (Do-D) ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act-A) ซึ่งขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอนต้องปฏิบัติต่อเนื่องไปไม่สิ้นสุด เป็นเหมือนวงจร ซึ่งหลักการนี้เป็นหลักการที่สามารถนำมาบริหารกิจการนักเรียนในโลกยุคโกลาหล (Bani World) เพื่อนำไปสู่การขยายผลที่ได้รับปรับตัวและรับมือเพื่อบริหารความเสี่ยงให้ครอบคลุมระบบการศึกษาในทุกด้าน ทั้งเทคโนโลยี การเรียนรู้ออนไลน์ที่เติบโตอย่างรวดเร็วไปแล้ว รวมไปถึงสภาวะจิตใจที่เปราะบาง หดหู่ เครียด และความวิตกกังวลของทั้งบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียนและเยาวชน ให้สอดคล้องกับการประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (Ministry of Education, 2007)

ความสำคัญและภาระหน้าที่ของการบริหารงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนอยู่ในความรับผิดชอบของการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษา มีความสำคัญต่อระบบการบริหารโรงเรียน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานกิจการนักเรียนไว้ว่า เป็นอีกหนึ่งภาระงานที่สำคัญซึ่งสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนานักเรียน โดยผ่านกระบวนการวางแผนและการบริหารจัดการภายในโรงเรียน สร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเปลี่ยนแปลง ทางการเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยผ่านกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เทิดทูนและจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ปรับตัวมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน สามารถเลือกดำเนินชีวิตอย่างผู้มีภูมิธรรม (Ministry of Education, 2007) จะเห็นได้ว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญในการกิจหนึ่งของสถานศึกษา เพื่อสร้างระเบียบวินัยและคุณลักษณะนักเรียนตามเป้าหมายของโรงเรียนที่มีรูปแบบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของโรงเรียน (Student Affairs Administration Group, 2023)

สรุป

จากสภาพการที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันทางดิจิทัล (Digital Disruption) จากสภาวะที่แบบโลกพลิกผัน (VUCA World) ไปสู่ แบบเปราะบางของโลกยุคโกลาหล (BANI World) ทำให้ทุกภาคส่วนทั้งองค์กรรัฐและเอกชน รวมไปถึงสถาบันการศึกษา ต้องตระหนักถึงการเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ อยู่เสมอ การเรียนรู้ทักษะการปรับตัวและการรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญ

เป็นการบริหารงานกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นการการวางแผน (Plan-P) เพื่อรับมือกับโลกยุคโกลาหล (Bani World) และนำไปสู่การการปฏิบัติตามแผน (Do-D) ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act-A) ซึ่งการรับมือกับโลกยุคโกลาหล (Bani World) นำไปสู่การวางแผน (Plan-P) ทักษะที่ฝ่ายกิจการนักเรียนพึงต้องตระหนักคือการวางแผน การจัดการให้สามารถมั่นคงได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ตามเงื่อนไขของนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ และสอดคล้องกับโลกยุคโกลาหล (Bani World) การวางแผน วิเคราะห์ วิจัย ติดตามประเมินผลการดำเนินการ และแสวงหาสถานศึกษาที่ดำเนินการได้ดีเยี่ยม (Best Practice) เพื่อปรับปรุง และพัฒนา แก้ไขปัญหา รวมไปถึงการสร้างความเข้าใจและมีสติในการรับมือ (Empathy & Mindfulness) ประสานงานให้ความรู้ ความเข้าใจผู้ปกครอง เยาวชนหรือผู้เรียน รวมทั้งชุมชน เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยผ่าน เทคโนโลยีต่าง ๆ และพัฒนาระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก (Home-based Learning) ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ขึ้น เพื่อปรับเปลี่ยนได้อย่างเหมาะสม การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญของการบริหารงานโรงเรียนซึ่งในปัจจุบันมีสภาวะของโลกยุคโกลาหล (Bani World) เกิดผลกระทบยุคภายหลังจากการระบาดหนักของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Post-Covid 19) ในระบบการศึกษาไทยจึงต้องได้รับการปรับตัวและรับมือเพื่อบริหารความเสี่ยงให้ครอบคลุมระบบการศึกษาในทุกด้าน ทั้งเทคโนโลยี การเรียนรู้ออนไลน์ที่เติบโตอย่างรวดเร็วไปแล้ว รวมไปถึงสภาวะจิตใจที่เปราะบาง หดหู่ เครียด และความวิตกกังวลของทั้งบุคลากรทางการศึกษาผู้เรียนและเยาวชน จึงได้มีหลักการสำคัญในการประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ตามหลักการบริหารเชิงระบบตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ที่เน้นขั้นตอนการทำงาน 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan-P) ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do-D) ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act-A) เพื่อเป็นการบริหารงานกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นการการวางแผน (Plan-P) เพื่อรับมือกับโลกยุคโกลาหล (Bani World) และนำไปสู่การการปฏิบัติตามแผน (Do-D) ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act-A) ซึ่งการรับมือกับโลกยุคโกลาหล (Bani World) นำไปสู่การวางแผน (Plan-P) ซึ่งโลกยุคโกลาหล (Bani World) สามารถส่งเสริมทักษะสำคัญตาม 4 อักษรหลักได้ดังนี้

1. ความเปราะบาง (B = Brittle) คือความอ่อนไหวต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ได้ทุกเมื่อ โลกเราเปราะบางมากขึ้น ไม่ใช่แค่เผชิญกับความผันผวนไม่แน่นอน แต่อาจจะแตกสลายได้เลยเมื่อเจอปัญหาที่รุมเร้าเข้ามา การบริหารกิจการนักเรียน ควรมีการวางแผนงาน เพื่อตั้งรับกับโลกที่เปราะบางและอ่อนไหว ดังนั้นฝ่ายกิจการ

นักเรียนจึงควรมีทักษะตามขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียน ทักษะสำคัญที่กิจการนักเรียน ควรมีคือเร่งสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ และภัยอื่นๆโดยมีการดำเนินการตามแผนและมาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรอย่างเข้มข้น

2. ความวิตกกังวล (A = Anxious) วิตกกังวลเป็นหนึ่งในอาการที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ไม่ใช่แค่ในชีวิตส่วนตัวของผู้คนแต่ในการเรียนการสอนด้วยเช่นกัน ผู้เรียนและเยาวชนมีวิตกกังวลมากขึ้น ลังเลจะตัดสินใจ รวมไปถึงสุขภาพจิตของผู้เรียนและเยาวชน ที่เกิดภาวะวิตกกังวลกับอนาคต การบริหารกิจการนักเรียน ควรสร้างความเข้าใจและมีสติในการรับมือ เพื่อให้จัดการสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น จนคลายความกังวล ทักษะที่สำคัญของฝ่ายกิจการนักเรียน คือ จัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน มีการให้คำปรึกษาหรือจัดแนะแนวการเรียนรู้ตามความสนใจรายบุคคลของผู้เรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามความถนัด และความสนใจ ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนตามความรู้ความสามารถ และเต็มศักยภาพ มีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดกลุ่ม อีกทั้งได้ผ่อนคลายความกังวลและส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

3. ความไม่เป็นเส้นตรง (N = Nonlinear) ในยุคนี้เราอยู่ในโลกที่เหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่ได้เดินทางเป็นเส้นตรง เหตุการณ์ในโลกเกิดขึ้นแบบไม่มีใครคาดคิด ชาติตราบระ ไม่เป็นเหตุเป็นผล การบริหารกิจการนักเรียน ควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ต้องสามารถปรับตัวและรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ทักษะที่สำคัญของฝ่ายกิจการนักเรียน คือต้องมีความยืดหยุ่นตามบริบทสถานการณ์ที่รายล้อมและปรับตัว เพื่อให้ "คาดการณ์" ได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งต้องมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานกิจการนักเรียน จัดการเรียนการสอนโดยผ่านเทคโนโลยีต่าง ๆ มีการพัฒนาระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนได้อย่างเหมาะสม

4. ความสลับซับซ้อนเข้าใจยาก (I = Incomprehensible) การบริหารกิจการนักเรียน มีการดำเนินงานและการใช้สัญชาตญาณในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในแนวทางที่จะทำให้เกิดการเสนอทางออกอย่างหลากหลาย มีการตัดสินใจแก้ปัญหาพร้อมกันทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายกิจการนักเรียน บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน และชุมชน มีการแบ่งปันข้อมูลอย่างโปร่งใสให้กับทีมผู้ปฏิบัติงานจะช่วยเพิ่มความมั่นใจในการดำเนินงานท่ามกลางความโกลาหลของโลกที่เราไม่สามารถควบคุมและเข้าใจได้ทั้งหมด เพื่อลดสภาวะความสลับซับซ้อนเข้าใจยาก ทักษะที่ผู้บริหารกิจการนักเรียนพึงมีคือการดำเนินงานและการใช้สัญชาตญาณ (transparency and intuition) ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในแนวทางที่จะทำให้เกิดการเสนอทางออกอย่างหลากหลาย และการตัดสินใจแก้ปัญหาพร้อมกัน การแบ่งปันข้อมูลอย่างโปร่งใสให้กับทีมผู้ปฏิบัติงานจะช่วยเพิ่มความมั่นใจในการดำเนินงานท่ามกลางความโกลาหลของโลกที่เราไม่สามารถควบคุมและเข้าใจได้ทั้งหมด นอกจากการหาทางแก้ปัญหาพร้อมกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นโลกยุคโกลาหล (Bani World) เป็นปรากฏการณ์โลกในยุคหลังการระบาดหนักของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ทั้งเทคโนโลยี การเรียนรู้ออนไลน์ที่เติบโตอย่างรวดเร็วไปแล้ว ยังต้องเผชิญกับสภาวะจิตใจที่เปราะบาง หดหู่ ความเครียด และความวิตกกังวลของผู้คน ซึ่งส่งผลกระทบต่อกระบวนการศึกษา การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญของการบริหารงานโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับ

หลักการตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่เล็งเห็นความสำคัญของปรากฏการณ์โลกยุคโกลาหล (Bani World) การบริหารงานกิจการนักเรียนจึงเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการตามหลักการบริหารเชิงระบบตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ในการวางแผน และดำเนินการเพื่อให้ที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Ingat, S. (2021). *Educational leaders in the VUCA World era*. Bangkok: Matchon Publishing House.
[translated]
- Jobsdb Content Team. (2020). *Dealing with volatility in a VUCA world. What is it? Why must organizations give importance to it?*
<https://th.jobsdb.com/th/career-advice/article/vuca-world> [translated]
- Matchon Online. (2022). *'Educational Education Commission' recommends the Thai education system. Must quickly adapt and develop people. Continue the change.*
https://www.matchon.co.th/education/news_3497468 [translated]
- MindSpring. (2022). *A world that is changing. The VUCA World era has ended and we have entered the BANI World era, a world of fragility and speculation and full of anxiety.*
<https://www.mindspringconsulting.com/2022/12/07/what-is-bani-world/> [translated]
- Ministry of Education. (2007). *Guidelines for decentralizing the administration and management of education to the Educational Service Area Office Committee and educational institutions in accordance with ministerial regulations specifying the criteria. and methods for decentralizing administration and educational management, 2007*. Bangkok: Agricultural Cooperative Assembly of Thailand Publishing Company Limited. [translated]
- Ministry of Education. (2023). *Policy and focus of the Ministry of Education. Fiscal year 2024.*
<https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-fiscal-year-2024/> [translated]
- Student Affairs Administration Group. (2023). *Operation manual Student Affairs Administration Group regarding School regulations of Subbon Witthayakhom School (Revised version 2023 consistent with current laws) Student Affairs Administration Group, Academic Year 2023.*
Phetchabun: Subbon Witthayakhom School. [translated]
- Tha Sae Ratchadaphisek School. (n.d.). *Student Affairs Operations Manual*. Chumphon: Student Affairs of Tha Sae Ratchadaphisek School. [translated]
- Thai Post. (2022). *Permanent Secretary of the Ministry of Education points out that the world has entered the BANI World era, including all turmoil. directly affecting education Provide a policy to deal with Blocked learning and regression.*
<https://www.thaipost.net/education-news/255668/> [translated]
- Wisetonwai, J. (2022). *From VUCA to BANI World, how to adapt to the changes?*
<https://www.educathai.com/knowledge/articles/652> [translated]